

پرستاری در سرطان

نویسنده

شرلی اوتو

ترجمه و کرد آوری

آرام فیضی

Otto, Shirley E.

اتو، شرلی

پرستاری در سرطان / نویسنده شرلی اتو؛ ترجمه و گردآوری آرام فیضی. - تهران: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی -

درمانی ایران، ۱۳۸۳.

ک. ۶۰۲ ص. مصور.

ISBN 964-6473-79-2

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

Oncology Nursing. 4th Ed, 2001.

۱. سرطان - پرستاری. الف، فیضی، آرام، ۱۳۴۴ - ب. دانشگاه علوم

پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران. ج. عنوان.

NLM

۱. پرستاری در سرطان.

WY/۱۵۶/الف ۲۳۱ پ ۱۳۸۳

۴ پ ۲۶۶/الف RC

۶۱۶/۹۹۴.۲۳۱

۲۶۷۰۴ - ۸۳ م

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب: پرستاری در سرطان

ترجمه و گردآوری: آرام فیضی

ناشر: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران ۸۴-۱۰۹

تاریخ و محل انتشار: ۱۳۸۴ - تهران

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

تایپ کامپیوتری و صفحه‌آرایی: منصوره اقبال

کارشناس کتاب: زهرا آخوندزاده

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: موسسه عالی آموزش و پژوهش

مدیریت و برنامه‌ریزی

ISBN 964-6473-79-2

شابک ۷۹-۲-۶۴۷۳-۹۶۴

قیمت: -/۳۸۰۰۰ ریال

* کلیه حقوق قانونی این اثر متعلق به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات

بهداشتی - درمانی ایران می‌باشد.

پیشگفتار ناشر

بیشرفت‌های سریع در پیشگیری، تشخیص و درمان سرطان‌ها باعث شده است که چشم‌اندازهای تازه‌ای از امید به آینده پیش‌روی بیماران و خانواده‌های آنان گشوده شود. با اینحال سرطان‌ها یکی از مهمترین علل مرگ و میر در کشورهای جهان محسوب می‌شود. موفقیت در درمان بستگی به عواملی از جمله تشخیص در مراحل اولیه درگیری، درمان در چهارماه اولیه تشخیص و استفاده از شیوه‌های جدید درمانی و مراقبتی در مراحل اولیه تشخیص دارد. پرستاران مسئولیت‌های بزرگی در پیشگیری و آموزش شیوه‌های مراقبت از خود به‌عهده دارند. آموزش عوامل خطر از مهمترین گام‌ها در پیشگیری از سرطان‌هاست این آموزش‌ها می‌تواند در رابطه با بهبود شیوه زندگی، کنترل عوامل محیطی و عوامل ارثی صورت گیرد.

انجمن‌های مبارزه با سرطان معمولاً دستورالعمل‌هایی را جهت پیشگیری از سرطان‌ها ارائه می‌دهند که از آن جمله معاینات دوره‌ای است که می‌تواند در کاهش بروز خطرات و عوارض سرطان‌ها کمک کننده باشد و به کاهش هزینه‌های درمان منجر شود.

اثر حاضر ترجمه بخش‌های منتخب چاپ سوم کتاب Oncology Nursing نوشته Shirley Otto (۱۹۹۷) و چاپ چهارم همان اثر (۲۰۰۱) می‌باشد و یک کتاب مرجع برای پرستاران است که به همت والای جناب آقای آرام فیضی دانشجوی دوره دکترای پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی به شیوه ترجمه آراسته شده است.

این کتاب مشتمل بر ۹ فصل است که در آن آسیب‌شناسی، پیشگیری و غربالگری تشخیص، عوارض و رویکردهای اصلی در درمان سرطان‌ها مورد بحث قرار گرفته است.

این کتاب اثری است جامع در زمینه مراقبت‌های پرستاری در سرطان که می‌تواند مورد استفاده پرستاران، دانشجویان پرستاری و ماماها و دانشجویان پزشکی قرار گیرد. امید است دستاوردهای این اثر ارزنده بتواند راهنمایی مفید برای مراقبت‌دهندگان و همکاران تیم بهداشت و درمان در امر ارائه خدمات مراقبتی به بیماران مبتلا به انواع سرطان باشد.

دکتر علی اکبر شرفی
معاون پژوهشی

پیشگفتار مترجم

سرطان پس از بیماریهای قلب و عروق مهمترین علت مرگ و میر در جوامع انسانی است. گرچه سرطان بیشتر در افراد سالمند رخ می‌دهد و بیشتر مرگ و میرها نیز در این گروه اتفاق می‌افتد اما امکان ابتلا به سرطان در هر دو جنس و در همه گروه‌های سنی وجود دارد.

پیشرفت‌های اخیر در زمینه شناسایی عوامل خطر، پیشگیری، تشخیص زودرس و درمان سریع باعث شده است افق‌های جدیدی پیش روی مبتلایان به سرطان گشوده شود. کاربرد روش‌های نوین درمانی از قبیل پیشگیری شیمیایی، استفاده از تکنیک لیپوزوم برای ارائه دارو به بافت‌های هدف و دهها روش دیگر با بهبود قابل توجهی در نتیجه درمان همراه بوده‌اند. اما هر روش جدید با خود مخاطراتی نیز به همراه داشته است که نیازمند پیشگیری، تشخیص به موقع، درمان فوری و مراقبت عالمانه است.

کتابی که پیش رو دارید ترجمه بخش‌های منتخبی از چاپ سوم (۱۹۹۷) و چهارم (۲۰۰۱) کتاب Oncology Nursing نوشته Shirley Otto و چاپ هفتم (۱۹۹۷) کتاب A Cancer Source Book for Nurses از انتشارات انجمن سرطان آمریکا است. کتاب Oncology Nursing به حق یکی از بهترین کتب موجود در زمینه پرستاری سرطان است. در این کتاب به شیوه‌ای زیبا، قابل فهم و کاربردی، نکات ارزشمندی چون توجهات خاص سالمندان، اولویتهای آموزش به بیمار، اهداف مورد انتظار برای بیمار و عوارض مربوط به بیماری و درمان آنها مورد توجه قرار گرفته‌اند.

فصل اول کتاب، تحت عنوان "آسیب شناسی" به بررسی مفاهیمی چون کارسینوژنز، سیستم‌های تقسیم بندی نوپلاسم‌ها، چرخه سلولی، و متاستاز پرداخته است.

در فصل دوم این کتاب یعنی "پیشگیری، غربالگری و شناسایی سرطان" با توجه به عوامل خطر شناخته شده برای سرطان به راه‌های پیشگیری از آن اشاره شده است. در پایان این فصل به موضوع غربالگری سرطان‌هایی که شناسایی زودرس آنها

می‌تواند با نتایج درمانی رضایت بخشی همراه بوده و باعث افزایش بقا و کیفیت زندگی بیماران گردد اشاره شده است.

فصل سوم کتاب، تحت عنوان "تشخیص و مرحله بندی" به بررسی روش‌های تشخیص سرطان پرداخته است.

فصل چهارم کتاب تحت عنوان "عوارض انکولوژیک" یکی از مهمترین فصول این کتاب است که توصیه می‌شود خواننده محترم مطالب آن را با دقت بیشتری مورد مطالعه قرار دهد. در این فصل پس از اشاره به سبب شناسی، میزان بروز و عوامل خطر، پاتوفیزیولوژی، جنبه‌های بالینی، ارزیابی تشخیصی، روش‌های درمان هر عارضه و مراقبت‌های پرستاری از آن به شکلی جامع مطرح شده است.

فصول پنجم، ششم، هفتم و هشتم کتاب به ترتیب به بررسی چهار رویکرد اصلی در درمان سرطان یعنی، جراحی، پرتو درمانی، شیمی درمانی و بیوترابی پرداخته‌اند. در فصل پنجم مراقبت‌های پرستاری قبل از جراحی، حول و حوش جراحی و بعد از جراحی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در فصل ششم یعنی، پرتو درمانی، موضوعاتی از قبیل پرتو دهی کل بدن، تقسیم بندی دوز پرتو، فوتودینامیک درمانی و بسیاری موضوعات ارزشمند دیگر مورد توجه قرار گرفته است. فصل هفتم کتاب، تحت عنوان "شیمی درمانی"، مطالبی از قبیل نحوه تاثیر داروهای شیمی درمانی، نحوه کاربرد داروها، نحوه کار با داروها و چگونگی برخورد با عوارض ناشی از داروهای شیمی درمانی را در بر می‌گیرد. فصل هشتم تنها بخشی از کتاب حاضر است که برای تهیه محتوای آن از کتاب *A cancer source book for nurses* استفاده شده است. در این قسمت سیستم ایمنی بدن و عوامل تنظیم کننده پاسخ بیولوژیک مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند.

در آخرین فصل این کتاب تحت عنوان "پیوند مغز استخوان و سلولهای اجدادی" موضوعاتی چون انواع پیوند مغز استخوان، شیمی درمانی با دوز بالا، پیوند خون بندناف، کاربردهای پیوند مغز استخوان، سلولهای اجدادی و بسیاری مطالب خواندنی دیگر مورد توجه قرار گرفته است.

کتاب "پرستاری در سرطان" کتابی جامع در زمینه کلیات پرستاری سرطان است که در آن از پرداختن به تک تک سرطان‌های نقاط مختلف بدن خودداری شده است بنابراین، می‌توان از آن بعنوان منبعی برای تدریس سرطان در دوره کارشناسی پرستاری استفاده کرد. همچنین دانشجویانی که علاقمند به تحقیق در زمینه سرطان هستند مطالب آن را بسیار ثمر بخش خواهند یافت.

در پایان وظیفه خود می‌دانم که از تلاش‌های ارزنده دو تن از اساتید محترم که بدون کمک آنها این ترجمه هرگز به زیور طبع آراسته نمی‌شد تشکر و قدردانی نمایم:

نخست: سرکار خانم دکتر اسکویی، رئیس دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران که علیرغم مشغله فراوان زحمات ویرایش و تطابق ترجمه سه فصل اول کتاب را تقبل فرمودند. سپس، جناب آقای دکتر امیر محمد عارف‌پور، متخصص رادیونرایی - انکولوژی و رئیس بخش پرتو درمانی مرکز پژوهشی درمانی امید ارومیه به واسطه صرف وقت و تطابق ترجمه فصل پنجم (پرتو درمانی) با متن اصلی آن، لازم است از توجه خاص معاون محترم پژوهشی دانشگاه جناب آقای دکتر شرفی و ریاست محترم اداره انتشارات سرکار خانم دکتر دباغی و کارشناس انتشارات سرکار خانم آخوندزاده که در انتشار این اثر مترجم را یاری رسانده‌اند کمال قدردانی و تشکر ابراز گردد.

شکی نیست که نارسایی‌های مربوط به متن از آن مترجم بوده و بر اربابان معرفت است که چنانچه خطایی را مشاهده فرمودند به دیده عفو و اغماض بنگرند و بنده را شایسته راهنمایی‌های خود بدانند.

آرام فیضی

دانشجوی دوره دکترای پرستاری

فهرست مطالب

فصل اول: آسیب شناسی	۳
سلول طبیعی	۴
الگوهای تکثیر سلولی	۵
الگوهای رشد غیر نئوپلاستی	۵
الگوهای رشد نئوپلاستی	۷
مشخصات سلولهای سرطانی	۹
چرخه سلولی	۱۳
رشد تومور	۱۶
مفاهیم رشد سلولی	۱۸
کارسینوژنز	۲۰
تئوریهای کارسینوژنز	۲۴
کارسینوژنز هورمونی	۲۷
کارسینوژنز شیمیایی	۲۷
کارسینوژنز ویروسی	۳۰
کارسینوژنز ناشی از پرتوها	۳۲
سیستم ایمنی در کارسینوژنز	۳۴
توارث و کارسینوژنز	۳۴
نامگذاری تومورها	۳۷
بدخیمی خونی	۳۹
راههای گسترش تومور	۴۲
تاثیر عوامل مربوط به میزبان و شیوه درمان بر روند متاستاز	۵۰
سایر جنبه‌های فرایند متاستاز	۵۰
اثر مهارى نومورهای اولیه	۵۱
دوره نهفتگی	۵۱
فصل دوم: پیشگیری، غربالگری و شناسایی سرطان	۵۵
پیشگیری از سرطان	۵۵

۷۰.....	دخانیات
۷۲.....	رژیم غذایی
۷۵.....	الکل
۷۵.....	استعداد ژنتیکی
۷۷.....	عوامل اقتصادی - اجتماعی
۷۹.....	میدان الکترومغناطیس
۷۹.....	نور خورشید
۸۰.....	سبک زندگی جنسی
۸۱.....	شناسایی زودرس و توصیه‌هایی برای غربالگری

۸۵.....	فصل سوم: تشخیص و مرحله بندی سرطان
۸۵.....	تشخیص
۸۶.....	اقدامات تشخیصی
۹۴.....	پاتولوژی
۹۹.....	مرحله بندی
۱۱۰.....	تدابیر پرستاری

۱۲۱.....	فصل چهارم: عوارض انکولوژیک
۱۲۵.....	انقباض منتشر داخل عروقی
۱۳۹.....	تدابیر پرستاری
۱۴۵.....	هیپرکالسمی
۱۶۳.....	تدابیر پرستاری
۱۷۰.....	افوزیون جنبی بدخیم
۱۹۲.....	تدابیر پرستاری
۱۹۷.....	تامپوناد قلبی نئوپلاستیک
۲۱۷.....	تدابیر پرستاری
۲۲۲.....	فشرددگی طناب نخاعی
۲۳۶.....	تدابیر پرستاری
۲۴۴.....	سندروم ورید اجوف فوقانی
۲۵۵.....	تدابیر پرستاری

۲۶۲.....	سندروم ترشح نامناسب هورمون ضد ادراری
۲۷۲.....	تدابیر پرستاری
۲۷۶.....	سندروم تخریب تومور
۲۸۱.....	تدابیر پرستاری

فصل پنجم: روشهای درمان سرطان..... ۲۸۷

۲۸۷.....	جراحی
۲۸۸.....	تاریخچه
۲۸۹.....	کاربردهای جراحی در سرطان
۲۹۲.....	مرحله بندی بیماری
۲۹۲.....	درمان بیماری
۲۹۷.....	پیشگیری از بیماری
۲۹۸.....	جاگذاری و کنترل سخت افزارهای درمانی حمایتی
۲۹۸.....	اصول جراحی سرطان
۲۹۸.....	عوامل مربوط به تومور
۳۰۰.....	کینتیک سلول های تومور
۳۰۳.....	متغیرهای مربوط به بیمار
۳۰۵.....	تکنیک های جراحی اختصاصی
۳۰۷.....	شیمی جراحی
۳۰۷.....	لیزرها
۳۱۰.....	توراکوسکوپي به کمک ویدئو
۳۱۲.....	پرتو درمانی حین جراحی
۳۱۴.....	درمان فوتو دینامیک
۳۱۵.....	تدابیر خاص در جراحی سرطان
۳۱۶.....	تدابیر پرستاری

فصل ششم: پرتو درمانی..... ۳۴۷

۳۴۹.....	تعریف
۳۴۹.....	تاریخچه
۳۵۰.....	اصول پرتو درمانی

۳۵۳.....	اجرای پرتو درمانی
۳۵۴.....	پرتو درمانی خارجی
۳۶۰.....	نوآوری‌های پرتو درمانی
۳۶۴.....	پرتو درمانی در حین جراحی
۳۶۵.....	حساس کننده‌ها در مقابل پرتو
۳۶۵.....	پرتو درمانی خارجی استروئیک (سه بعدی)
۳۶۶.....	داروهای رادیواکتیو
۳۶۸.....	درمان فوتودینامیک
۳۶۹.....	پرتو درمانی داخلی
۳۷۳.....	تدابیر پرستاری
۳۷۵.....	اثرات جانبی عمومی
۳۸۵.....	اثرات جانبی در مکانهای خاص
۴۰۴.....	مغز
۴۰۶.....	پرتودرمانی بدون پوشش
۴۰۷.....	به حداقل رساندن مواجهه پرستار با پرتو
۴۱۱.....	تدابیر پرستاری

فصل هفتم: شیمی درمانی ۴۲۱.....

۴۲۱.....	تعریف
۴۲۲.....	تاریخچه
۴۲۴.....	اصول شیمی درمانی
۴۲۷.....	پیشگیری شیمیایی
۴۳۰.....	درمان مرتبط با زمان/ریتم شبانه روزی
۴۳۴.....	لیپوزوم‌ها
۴۴۵.....	فرضیه کشتن سلولی
۴۴۶.....	شیمی درمانی ترکیبی
۴۴۷.....	اجرای شیمی درمانی
۴۴۸.....	راهنمای کاربرد داروهای شیمی درمانی
۴۷۲.....	مراقبت از بیماران تحت شیمی درمانی
۴۷۳.....	آموزش کارکنان

۴۷۳.....	استفاد به کار با توجه به موضوع تولید مثل
۴۷۳.....	درمان نشت دارو از رگ
۴۷۷.....	پیشگیری از نشت دارو از جداره رگ
۴۸۱.....	آنافیلاکسی
۴۸۶.....	تدابیر پرستاری

فصل هشتم: بیوترایی..... ۵۰۳

۵۰۴.....	تاریخچه
۵۰۴.....	مروزی بر سیستم ایمنی بدن
۵۰۷.....	سیتوکین ها
۵۰۹.....	فاکتورهای تحریک کننده کلونی
۵۱۰.....	اپونین آلفا یا اپوزن
۵۱۱.....	فیلگراستیم (G-CSF)
۵۱۲.....	سارگراموستیم (GM-CSF)
۵۱۳.....	اینتروکین ها
۵۱۵.....	سروتراپی
۵۱۶.....	ژن درمانی
۵۱۸.....	تدابیر پرستاری
۵۲۰.....	بررسی و شناخت و برنامه ریزی
۵۲۲.....	تدابیر مربوط به عوارض جانبی
۵۲۵.....	عوارض جانبی عصبی
۵۲۶.....	عوارض جانبی کلیوی
۵۲۶.....	عوارض جانبی هماتولوژیک
۵۲۷.....	عوارض جانبی کبدی
۵۲۷.....	تغییرات پوستی
۵۲۸.....	عوارض جانبی دستگاه گوارش
۵۲۹.....	عوارض جانبی دستگاه قلب و عروق/تنفسی
۵۳۰.....	علائم عمومی

فصل نهم: پیوند مغز استخوان و سلولهای اجدادی..... ۵۳۷

۵۳۷.....	تاریخچه
----------	---------

- ۵۳۸.....انواع پیوند مغز استخوان
- ۵۴۰.....سلولهای اجدادی خون محیطی
- ۵۴۶.....اهدأ کننده‌های غیر خویشاوند
- ۵۴۶.....پیوند خون بند ناف
- ۵۴۷.....تعمین نوع آنتی ژن لوکوسیت انسانی
- ۵۵۰.....اندیکاسیون‌های پیوند مغز استخوان
- ۵۵۲.....بدخیمی‌های خونی
- ۵۵۶.....سایر بدخیمی‌های خونی
- ۵۵۶.....تومورهای توپر
- ۵۵۸.....بیماریهای خوش خیم
- ۵۵۹.....نحوه کاشت مغز استخوان
- ۵۶۱.....رژیم‌های آماده سازی
- ۵۶۲.....پیوند مغز استخوان
- ۵۶۷.....مرحله استقرار پیوند
- ۵۷۳.....عوارض پیوند مغز استخوان
- ۵۸۷.....تدابیر پرستاری